

BIRDS PUBLICATIE

Draagconstructies en bestekboek

auteurs:	Ir. B. Offringa en Ir. S.W. Wierda
datum:	20 maart 2013
gepubliceerd:	-
aantal bladen:	1
aantal woorden:	1478
bestandsnaam:	19-Draagconstructies en bestek.doc

Bij de uitvoering van veel projecten¹⁾ ontstaan geschillen tussen directie en aannemer over de in het bestekboek aan de laatste voorgeschreven ontwerp- en rekenwerkzaamheden. Onderwerp van deze geschillen is vaak de taakverdeling tussen de constructeur die directietaken vervult en de aannemer. Ook ontbreekt het de betrokkenen soms aan juridische inzicht in de verhouding tussen de verschillende partijen die betrokken zijn bij het technische (detail)ontwerp.

De juridische verhouding tussen de constructeur en andere partijen.

De overeenkomst van aanneming van werk wordt gesloten tussen de aannemer en de opdrachtgever. De laatstgenoemde kan zich kan laten bijstaan door één of meerdere personen die door hem als directie worden aangewezen. Zie UAV²⁾ par. 3 lid 1: “De opdrachtgever is gerechtigd een of meer personen aan te wijzen om als directie op te treden of de directie bij te staan dan wel als zodanig aangewezen personen door anderen te vervangen.”

Een adviseur draagconstructies kan zowel een opdrachtgever als een aannemer bijstaan. In het eerste geval bestaat er een overeenkomst tussen een constructeur en de opdrachtgever en in het tweede geval tussen een constructeur en de aannemer. De inhoud van deze overeenkomsten zal moeten zijn afgestemd op de verplichtingen die op respectievelijk de opdrachtgever en de aannemer rusten op grond van de aannemingsovereenkomst.

Maar al te vaak wordt in de overeenkomst tussen opdrachtgever en constructeur geen rekening gehouden met de taken die constructeur moet vervullen in het kader van de directievoering, het verkrijgen van publiekrechtelijke goedkeuringen of met betrekking tot onderdelen anders dan de hoofddraagconstructie.

Pogingen om de kosten van deze taken met bepalingen in het bestek ten laste van de aannemer te brengen leveren geen besparingen op, maar zorgen slechts voor onduidelijkheid door onzuivere juridische verhoudingen. De opdrachtgever heeft immers met een door de aannemer ingeschakelde constructeur (voor die taken) geen overeenkomst en heeft dus ook geen grip op diens beslissingen.

De juridische verhouding tussen aannemer en onderaannemer.

De aannemer kan overeenkomstig UAV par. 6 lid 26 er voor kiezen delen van het werk in onderaanneming te laten uitvoeren, maar hij blijft “... *niettemin jegens de opdrachtgever voor die onderdelen ten volle verantwoordelijk*”. Indien teken- en rekenwerk in onderaanneming wordt uitgevoerd blijft de aannemer verantwoordelijk voor hetgeen volgens het bestek van hem wordt verlangd. De inhoud van de overeenkomst die hij sluit met een onderaannemer of leverancier doet daarbij niet ter zake.

De "hoofdconstructeur"

Ingevolge het bepaalde in UAV 2012 par. 5 lid 2 is de opdrachtgever verantwoordelijk voor de opzet (het ontwerp) van het werk: *"De opdrachtgever draagt de verantwoordelijkheid voor de door of namens hem voorgeschreven constructies en werkwijzen, ..."*. Niet voor niets bepaalt de UAV daarom in par. 6 lid 2 de aannemer verplicht is *"... het werk uit te voeren volgens de door de directie te verstrekken en de door haar goed te keuren tekeningen. Hij is verplicht de orders en aanwijzingen op te volgen, die hem door de directie worden gegeven."*

Men dient er daarom van uit te gaan, dat waar in normbladen en andere publicaties taken worden toegewezen aan de "hoofdconstructeur" of de "coördinerend constructeur", deze taken zullen moeten worden vervuld door de constructeur die optreedt als (of namens) de directie. Uiteraard onverlet hetgeen volgens het bestek van de aannemer wordt verlangd.

Reken- en tekenwerk door de aannemer nauwkeurig omschrijven

Teneinde te voorkomen dat discussie ontstaat over de door de aannemer uit te voeren ontwerpwerkzaamheden dienen die in het bestek nauwkeurig te worden beschreven. De door de constructeur uit te voeren werkzaamheden (met inbegrip van de directietaken) moeten in diens overeenkomst met de opdrachtgever duidelijk zijn vastgelegd. De samensteller van het bestek kan aan de hand van deze overeenkomst (en in overleg met de constructeur) vaststellen welke ontwerpwerkzaamheden van de aannemer in het bestek moeten worden verlangd. Die werkzaamheden kunnen worden beschreven met behulp van de daarvoor ter beschikking staande "A-specificaties" (tekeningen, statische berekeningen, montageplannen e.d.).

Indien de wijze van aansluiten tussen door verschillende leveranciers of onderaannemers te leveren onderdelen van belang is, dan moeten die tekeningen en berekeningen concreet van de aannemer worden verlangd. Bijvoorbeeld: de wijze van verbinden van een prefab balkonplaat met een Isokorf verbinding aan een bekistingplaatvloer. Dat geen van de drie betrokken leveranciers dat tot zijn taak rekent ontslaat de aannemer niet van zijn verplichtingen.

Het van de aannemer verlangde reken- en tekenwerk bij voorkeur opnemen in (een van) de werkbeschrijving(en) waarop het betrekking heeft. Ook het opnemen van specifieke op het vervaardigen van tekeningen en berekeningen gerichte bestekposten in de paragraaf "TEKENINGEN EN BEREKENINGEN" behoort tot de mogelijkheden. Deze paragrafen worden door de STABU systematiek niet in alle hoofdstukken aangeboden, dus zullen door bestekschrijver (in o.a. hoofdstuk 23 en 25) zelf moeten worden aangemaakt met de bestekposten in een ander hoofdstuk als "voorbeeld".

Een afzonderlijk bestekboekdeel draagconstructies

Sommige opdrachtgevers kiezen ervoor het bestekboek in afzonderlijke delen te laten samenstellen door de verschillende bij het project betrokken adviseurs. Het opstellen van het bestekboekdeel "draagconstructies" is daarbij de taak van de constructeur. Teneinde inconsistenties en tegenstrijdigheden te vermijden dienen de samenstellers van de deelbestekken zich aan de volgend conventies te houden.

Administratieve bepalingen. Nooit opnemen in een deelbestekboek. Indien de samensteller van een deelbestek van mening is dat aanvullingen op of nadere invullingen van de UAV noodzakelijk zijn, dan dient dat uitsluitend geschieden in overleg met degene die verantwoordelijk is voor dat deel van het bestekboek.

Technische bepalingen. Bij voorkeur opnemen in de werkbeschrijvingen waarop deze betrekking hebben of in paragraaf 00 van het betreffende hoofdstuk (als de bepaling een meer algemene werking heeft).

Indien dit leidt tot herhaling van bepalingen dan deze opnemen in een afzonderlijk, als bijlage bij het bestek te voegen, document ³⁾. Er kan dan vanuit de bestekposten telkens naar dit document worden verwezen.

Werkbeschrijvingen. Afstemmen op gelijksoortige werkbeschrijvingen van derden en zorg dragen voor eensluidende verwijzingen. Daartoe moet in bouwdelen het beschrijven van vorm en plaats worden vermeden en plaatsvinden door middel van aanduiding op tekening.

Kwaliteitsborging met een Projectkwaliteitsplan uitvoering

In het *Compendium Aanpak Constructie Veiligheid* ⁴⁾ wordt er voor gepleit de aannemer middels het bestek te verplichten een "Projectkwaliteitsplan uitvoering" op te stellen ter goedkeuring van de directie. Doel van het kwaliteitsplan is het optimaliseren van de bedrijfsvoering van de aannemer ten aanzien van de draagconstructies.

Ondanks het bepaalde onder 00.05.10-92 in de BNB gereedschapskist vragen wij ons af, of de opdrachtgever door het goedkeuren van het kwaliteitsplan mede verantwoordelijkheid zou willen dragen voor de werkwijze van de aannemer ⁵⁾. Het stellen van kwaliteitseisen aan de bedrijfsvoering van de aannemer dient te geschieden voor aanbesteding en door het verlangen van een onder onafhankelijke en deskundige controle staande kwaliteitsverklaring dienaangaande.

Uitleg over de juridische achtergrond en doel van het bestek

Omdat in de praktijk veel onjuiste opvattingen bestaan over de juridische betekenis van de bepalingen in de UAV en het bestek wordt er vaak voor gepleit voor de aanvang van het werk in een "startbespreking" te houden met alle betrokken partijen. Het lijkt ons beter een dergelijke bespreking te houden in het kader van een door de opdrachtgever te houden aanwijzing. Het proces verbaal van deze aanwijzing maakt volgens de UAV par. 1 lid 1 deel uit van het bestek: "...de beschrijving van het werk, de daarbij behorende tekeningen, de voor het werk geldende voorwaarden, de nota van inlichtingen en het proces-verbaal van aanwijzing;...". De aannemer kan daarmee dan mede rekening houden in zijn inschrijfbegroting.

Samenvatting en conclusie

Zowel de UAV als de STABU systematiek voorzien in de mogelijkheden om een correcte aansluiting van de werkzaamheden van de aannemer en de adviseurs van de opdrachtgever gedurende de bouw in het bestek te verzekeren. Het is echter de taak van de deskundige samensteller(s) van het bestek (en van de directie) om op de juiste wijze van die mogelijkheden gebruik te maken.

¹⁾ Dit artikel betreft projecten die zijn gebaseerd op de "traditionele driehoek" van opdrachtgever, directie en aannemer.

²⁾ Waar in dit artikel wordt verwezen naar de "UAV" betreft het een verwijzing naar de UAV 2012.

³⁾ Het samenstellen van een afzonderlijk document heeft als bijkomend voordeel, dat men niet is gebonden aan de grafische beperkingen van de STABU Systematiek en dat ook het opnemen van tekeningen, staten en tabellen (zoals in de STABU Standaard) tot de mogelijkheden behoort.

⁴⁾ De publicatie *Compendium Aanpak Constructie Veiligheid* is samengesteld door de Werkgroep Constructieve veiligheid van de Betonvereniging. De publicatie kan worden gedownload via: http://www.betonvereniging.nl/?doc_id=615&m=documents.

⁵⁾ De opdrachtgever dient zich te beperken tot het (laten) opstellen van het V&G plan ontwerpfasen. In bijzonder gevallen, waarbij het belang van de opdrachtgever in het geding is, kunnen in het (bestek) nadere eisen worden gesteld aan de wijze van uitvoeren.